छन्दसां वृत्तिनामानि ।	छन्दसां लक्षणानि ।	छन्दसामुदाहरणानि ।
त्रिंशदक्षरा वृत्तिः । अर्णः	प्रतिचरणविवृद्धरेफाः स्युरर्णार्णवव्यालजीमूत- लीलाकरोद्दामशङ्खादयः प्रतिचरणं चण्डवृष्टिप्रपातस्य इत्यर्थः । ।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ	जय जय जगदीश विष्णो हरे राम दामोदर श्रीनिवासा- च्युतानन्त नारायण त्रिदशगणगुरो मुरारे मुकुन्दासुरारे हृषीकेश पीताम्बर श्रीपते माधव । गरुडगमन कृष्ण वैकुण्ठ गोविन्द विश्वम्भरोपेन्द्र चक्रायुधा- धोक्षज श्रीनिधे बलिदमन नृसिंह शौरे । भवाम्भोधिघोरार्णवे त्वं निमज्जन्त- मभ्युद्धरोपेत्य माम् ॥
सिंहविक्रीडः	यकारैः कवीन्द्राशुरीघाभिबद्धैः प्रसिद्धो विशुद्धो ऽपरो दण्डकः सिंहविक्रीडनामा ।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ	
एकत्रिंशदक्षरा वृत्तिः । अर्णवः अशोकमञ्जरी	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ स्वेच्छया रजौ क्रमेण संनिवेशयत्युदारधीः कविः स दण्डकः स्मृतो जयत्यशोकमञ्जरी ऽ।ऽ,।ऽ।,ऽ।ऽ,।ऽ।,ऽ।ऽ,।ऽ।,ऽ।ऽ,।ऽ।,ऽ।ऽ,।ऽ।,ऽ।ऽ	अर्णोवदर्णवादीनामप्युदाहरणानि बोद्धव्यानि ॥
षट्त्रिंशदक्षरा वृत्तिः । व्यालः	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ	
ऊनचत्वारिंशदक्षरा वृत्तिः । जीमूतः	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ, ऽ।ऽ	
द्विचत्वारिंशदक्षरा वृत्तिः । लीलाकरः	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ, ऽ।ऽ,ऽ।ऽ	
पञ्चचत्वारिंशदक्षरा वृत्तिः । उद्दामः	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ, ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ	
सिंहविक्रान्तः	नयुगलगुरुयुगैवं यकाराः कवीन्द्राशुरीघा- स्तदा यत्र वध्यन्त एषोऽपरो दण्डकः पण्डितै- रीरितः सिंहविक्रान्तनामा ।।।,।।।,।,ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ, ।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ,।ऽऽ	
अष्टचत्वारिंशदक्षरा वृत्तिः । शङ्खः इत्यादयः । इति समवृत्तानि समाप्तानि ॥*॥	।।।,।।।,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ, ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ,ऽ।ऽ	
अथार्द्धसमवृत्तानि । उपचित्रम् ११ । ११ वृत्तिः ।	विषमे यदि सौ सलगा दले भौ युजि भाद्- गुरुकावुपचित्रम् । द्विरावृत्त्या श्लोकः पूरयितव्यः	
प्रथमपादे तृतीयपादे च द्वितीयपादे चतुर्थपादे च	।।ऽ,।।ऽ,।।ऽ,।,ऽ ऽ।।,ऽ।।,ऽ।।,ऽ,ऽ	सुरवैरिवपुस्तनुतां सुदं हेमनिभांशुकचन्दनलिप्तम् । गगनचपलामिलितं यथा शारदनीरधरैरुपचित्रम् ॥
वेगवती १० । ११ वृत्तिः ।	विषमे प्रथमाक्षरहीनं दोधकमेव हि वेगवती स्यात्	
प्रथमपादे तृतीयपादे च द्वितीयपादे चतुर्थपादे च	।।ऽ,।।ऽ,।।ऽ,ऽ ऽ।।,ऽ।।,ऽ।।,ऽ,ऽ	स्मर वेगवती व्रजरामा केशववंशरवैरतिमुग्धा । रभसान्न गुरून् गणयन्ती केलिनिकुञ्जगृहाय जगाम ॥